

СТАНОВИЩЕ

от проф. Д-р Ангелина Петрова Петрова,
Институт за изследване на изкуствата - БАН
НМА-”Панчо Владигеров”

Дисертационният труд на Юске Хосака „*Клавирното изпълнителско изкуство в японско - българските културни връзки от 70-те години на XX век до днес*” е ценно изследване, което разглежда три основни равнища на взаимодействие на японската клавирна школа и българската музика. Този труд обхваща на първо място изпълнителството от страна на японските пианисти, които интерпретират българска музика, със специален акцент върху Панчо Владигеров, на второ място: интензивните двустранни връзки на изтъкнатите педагози и изпълнители от българска и японска страна и най-сетне - културологичните процеси и взаимовръзки между клавирните школи, които се развиват от 70-те години на XX век до днес. В този смисъл оригиналната идея, артистичната и научната страст на Юске Хосака, която е породила и научния му интерес заслужават уважение.

Самият докторант е описал своята научна задача по следния начин: *“Задачите, които си поставя дисертационния труд е изследване на японската и българската творческа дейност, участията на артисти от двете страни, представяне действащи или минали фестивали, конкурси, журирования и други. Обърнато е обстойно внимание на емблематичните международни конкурси в Япония и България като „Музиката и Земята“, „Албер Русел“, Международния конкурс “Й.С.Бах” в Япония, „Международната Пиано Дуо Асоциация” – Токио, Япония, “Дни на културата на Япония в България”, успешните присъствия на млади японски артисти и педагози, получили награди със заслужено признание”* (Автореферат, с.5). Предмет на неговото изследване е възможната информация за артистичното, педагогическото и като цяло институционалното межкултурно развитие на изтъкнатите представители на клавирното изкуство от България и Япония.

Дисертацията обхваща три глави, в които се търси обобщението от първия голям изпълнител и педагог, Тойо Акагава, който има личен контакт с Панчо Владигеров, до обобщението за съотнасянето на пианизма в Япония и България и дълбоката връзка, която се откроява между тях. Тя обхваща 104

страници, библиография на български и японски език. Дисертантът е осъществил три публикации към дисертационния труд, от които едната на английски език, а другите две на български език. Неговият принос е защитен също артистично и творчески с поредица тонцертни изяви, в които той изпълнява българска музика от Панчо Владигеров, Александър Райчев и други български автори. С една дума: текстът му стои върху фундамента на артистичното овладяване и интерпретация на неговите обекти, което го прави оригинален и ценен.

Глава първа представя фундамента от японски и български пианисти, които установяват връзката между изпълнителските традиции на Япония и България: представени са проф. Тойо Асагава, дуо Ганеви, проф.Юко Ямаока, проф.Жени Захаријева. Създадена е панорама на извървяните пътища за свързване на клавирните школи, както в областта на клавирното солово изпълнителство, така и в традицията на клавирните дуа. Представена е забележителната дейност на проф.Юко Амайока, световно известен изпълнител и педагог в България и Япония, сътрудничеството и с проф.Жени Захаријева и участието в конкурса “Музиката и Земята”. Забележителен акцент в тази глава е представянето на концертите и дейността на проф.Жени Захаријева. Докторантът цитира множество оригиналния текст на отзиви от Япония за изявите ѝ, които са значими и дават нови сведения за нейната дейност.

Третият очерк в глава първа е за Койджи Оизава, известен и ценен клавирен виртуоз в Япония, който изтъква обучението си при Джулия и Константин Ганеви. Това очертава много важната нишка в днешното заележително клавирно изкуство в Япония с традицията на българската клавирна школа.

Втора глава вече очертава линията на взаимодействия чрез конкурси, журита, т.е. на значителни музикално-културни събития, посветени на връзката между българската и Японската клавирна школа. Тук има забележителен очерк за привличането на българските водещи пианисти в журитата на конкурса за клавирни дуа в Япония, както и за японските пианисти, участвали като членове на жури в авторитетния конкурс “Музиката и земята” и “Албер Русел” в София. Описани са всички японски лауреати в двата конкурса, както и тяхната дейност, популяризираща вкл.българската клавирна музика. Мисля, че е ценно и

приложението, което посочва участията на най-младите, изгряващи пианисти като Надежда Влаева, Николай Желязков, Емануил Иванов.

Глава трета, въпреки че е доста кратка, изразява идеята и артистичното верую на дисертанта, че българската клавирна музика е обект, към който японските изпълнители имат пристрастия и усещат като сродна или близка. Неговото описание се основава на конструктивни, както и на стилистични сравнения на клавирни опуси от български и японски автори. Тя обхваща широк стилов диапазон: от традиционната клавирна музика на Ал.Йосифов, до сонористиката и пърформанса. Всъщност стилистичното задълбочаване на японските интерпретатори е насочено към най-ярките стилови обекти в българската клавирна музика като неравноделността, ладовите и звукови особености.

Приносите на тази дисертация, която е неголяма по обем, но затова пък представя напълно непознати източници на трудно достъпен език, са съществени. Те са напълно безспорни по отношение на нивото на непознатата фактология за българските изпълнители и за българските композитори, начело с Панчо Владигеров, тъй като са резултат от подробно проучване на множество японски източници и сайтове. Също така непозната е и основната база данни за японските виртуози и изтъкнати представители на клавирното изпълнителство, популяризиращи българската музика. Непозната и недостъпна е и фактологията за конкурси, фестивали и за участията на видни български и японски пианисти в Япония.

Като едно различно равнище е ценен стилистичния и теоретичен сравнителен анализ на дисертанта върху най-нова българска и японска клавирна музика.

Към всичко казано трябва да се прибави и артистичния принос на Юске Хосака, сред които са изброени повече от 35 престижни концертни прояви. Бидейки лауреат и носител на първи награди от международни конкурси като “Музиката и Земята” и “Албер Русел”, той е сред интересните и ярки имена на млади изпълнители у нас и в Япония. Сред неговите артистични приноси към дисертацията му откриваме откриваме клавирни рецитали, в които той представя Панчо Владигеров, както и няколко програми със съвременна японска музика, сред които премиерни творби (Дай Фуджигура).

Като се обобщи фактологичния и теоретичен принос на дисертационния труд на Юске Хосака, който е впечатляващ, а също и като се разгледа и артистичната му дейност и постижения в областта на интерпретацията на българска и съвременна японска музика, смятам, че той е напълно достоен да получи докторско звание. Предлагам на уважаемото научно жури на Юске Хосака да бъде присъдено званието “доктор”. Познанието за равнището на взаимодействие между българската и японската клавирна култура са необходим обект днес, когато глобализацията поставя нови предизвикателства и очертава именно межкултурните връзки като основен обект. Предлагам на почитаемото научно жури да се присъди научната и образователна степен “доктор” според ЗРАСРБ.

Ангелина Петрова

София 29.09.2024 г.